

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

postmottak@kld.dep.no

Oslo, 30.01.2015

Offentlig høring – Perspektiver på en klimalov

Bakgrunn

Norsk Teknologi viser til høringsnotat fra Klima- og miljødepartementet, datert 3. november 2014, der det anmodes om innspill knyttet til hensiktsmessigheten av en klimalov i Norge. I høringsnotatet stilles også spørsmål om behovet for endringer i den offentlige klimarapporteringen, samt om et nytt klimaråd vil være et hensiktsmessig tilskudd til norsk klimapolitikk.

Norsk Teknologi er en landsforening tilsluttet NHO. Norsk Teknologi organiserer de fire bransje-foreningene Heisleverandørenes landsforening (HLF), INTEGRA – Foreningen for tekniske systemintegratorer, Foreningen for ventilasjon, kulde og energi (VKE) og NELFO – Foreningen for EL og IT-Bedriftene. Til sammen har Norsk Teknologis bransjeorganisasjoner om lag 1600 bedrifter med 33 000 ansatte og bedriftene omsetter årlig for om lag 30 milliarder kroner. Det er våre medlemsbedrifter, de tekniske entreprenørene, som installerer alt av teknisk funksjonalitet, herunder tekniske anlegg og energiløsninger i bygninger, skip og i offshoreinstallasjoner, installasjon av ladepunkter for elektriske kjøretøy, samt leverer installasjons-, montør- og entreprenørtjenester til nettselskapene i Norge.

I dette dokumentet redegjør vi for våre innspill knyttet til de spørsmålsstillinger som departementet reiser i høringsnotatet.

Utformingen av en klimalov

I høringsnotatet redegjør departementet for bakgrunn, status og innholdet i klimalovene i Storbritannia, Danmark og Finland. Departementet viser til at disse lovene har sammenheng med et ønske om å forankre klimapolitikken mer langsiktig, herunder sikre realiseringen av langsiktige klimamål. Departementet argumenterer for at en klimalov kanskje ikke vil være like hensiktsmessig for Norge, bl.a. fordi vi allerede har mer omfattende klimalovverk enn de fleste andre land. Departementet viser i den forbindelse til 6 øvrige lover som har betydning for norske klimautslipp.

Norsk Teknologi mener på sin side at fragmenteringen i den norske klimapolitikken synliggjør et behov for en mer helhetlig og strukturert tekning i klimapolitikken. Norsk Teknologi mener likevel ikke at en klimalov vil gi noen merverdi i klimapolitikken på nåværende tidspunkt, fordi Norge mangler langsiktige klimamål som det kan være hensiktsmessig å forankre i et lovverk.

Norges nåværende klimapolitiske mål er gjengitt i departementets høringsnotat og har sin bakgrunn i «avtale om klimameldingen» som ble inngått på Stortinget i 2008. Norge skal innen 2020 kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 % av Norges utslipp i 1990. Videre skal Norge være karbonnøytralt i 2050, eventuelt allerede i 2030 som en del av en global og ambisiøs klimaavtale. De norske klimamålene legger med dette ingen føringer på hvor stor del av

utslippsreduksjonene som skal gjennomføres i Norge. I realiteten innebærer de norske klimamålene kun en finansiell forpliktelse til å kjøpe internasjonale karbonkreditter tilsvarende den mengden nasjonale utslipp som overstiger målsetningene. Norsk Teknologi ser ingen merverdi i at denne finansielle forpliktelsen blir regulert i en egen lov.

En klimalov for Norge vil først kunne ha en merverdi når det er utformet tydelige mål om nasjonale utslippsreduksjoner. I klimaforliket står det at det er realistisk å anta utslippsreduksjoner i Norge, men det finnes ingen konkrete og tallfestede mål for hvor store utslippskutt som faktisk skal tas nasjonalt. Vår mangel på mål for nasjonale utslippsreduksjoner står i sterk kontrast til EUs klimapolitiske ambisjoner. Nylig har EU satt seg som mål å redusere utslippene innen unionens grenser i 2030 med 40 % i forhold til 1990-nivå. Norsk Teknologi mener at Norge bør delta på den europeiske klimadugnaden. I den forbindelse bør vi utforme målsetninger, også knyttet til nasjonale utslippsreduksjoner, som er minst like ambisiøse som gjennomsnittet i EU.

I fastsettelsen av målsetninger knyttet til nasjonale utslipp er det viktig at vi erkjenner at deler av utslippene skjer innenfor rammene av den europeiske utslippshandelen. Dette systemet med omsettbare utslippstillatelser har til hensikt å allokere utslippene til de anvendelser med høyest samfunnsøkonomisk nytteverdi i Europa. Ettersom vi i Norge har nesten utelukkende fornybar energi i vår kraftmikts, må vi anta at mesteparten av Norges bidrag til europeiske utslippsreduksjoner i kvotepliktig sektor kommer til å realiseres i andre europeiske land.

Samtidig er det viktig at vi, på samme måte som land i EU, utformer et tallfestet nasjonalt mål om utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktige sektorer. Også her mener Norsk Teknologi at Norge bør legge seg på minst samme ambisjonsnivå som resten av Europa i perioden frem til 2030. I den forbindelse bør det ikke etableres fleksible mekanismer for å kompensere for manglende utslippskutt i ikke-kvotepliktige sektorer. I EU har man varslet etableringen av en slik fleksibilitetsmekanisme, men det er viktig å understreke at denne mekanismen kun skal bli gjort tilgjengelig for land med mål om utslippsreduksjoner som ligger betydelig over EU-gjennomsnittet. Norsk Teknologi tror ikke det er sannsynlig at det blir politisk enighet i Norge om utslippsmål som ligger betydelig over EUs gjennomsnitt, og således bør vi heller ikke innføre en slik fleksibel mekanisme. Problemet med en slik mekanisme er at den vil stå i veien for en nødvendig klimavennlig omlegging av ikke-kvotepliktige sektorer, herunder byggsektoren og transportsektoren.

Dette er sektorer der Norge ikke har vesentlig større utfordringer knyttet til å realisere utslippskutt enn andre land. Videre vil en utstrakt bruk av en slik fleksibel mekanisme kunne legge press på karbonmarkedet, med påfølgende økte karbonpriser og kraftpriser. Det vil igjen føre til redusert konkurranseevne for norsk og europeisk industri, men påfølgende fare for redusert verdiskaping og karbonlekkasje.

Norsk Teknologi anbefaler derfor at Norge bør utsette vurderingen av en klimalov til vi får en klimapolitisk avklaring av fremtidige utslippsmål, herunder mål om nasjonale utslippsreduksjoner. Vi mener i den forbindelse at dagens klimamål knyttet til globale utslipp bør suppleres med følgende klimamålsetninger for 2030:

- Norsk kvotepliktig sektor skal bidra til at utslippene i Europa reduseres med 43 % i perioden 2005-2030
 - Målet innebærer at norske myndigheter, som EU, begrenser utstedelsen av CO₂-kvoter til utslippshandel i 2030 til 43 % under nivået på utslipp fra kvotepliktige bedrifter i 2005

- Norske kvotepliktige bedrifter skal ha like rammebetingelser som europeiske kvotepliktige bedrifter, herunder samme regler om fri allokering og eventuelle supplerende utslippskrav
- Norsk ikke-kvotepliktig sektor skal redusere utslippene i Norge med 30 % i perioden 2005-2030
 - Det må utvikles nasjonale handlingsplaner for utslippskutt i alle delsektorer utenfor kvoteplikt, og nødvendige virkemidler må etableres.
 - Norge bør ikke ta i bruk fleksible mekanismer for å kompensere for manglende utslippskutt i ikke-kvotepliktig sektor.

Rapportering og formidling av informasjon om klimagassutslipp og effekter av tiltak

Norsk Teknologi mener informasjonen som blir lagt ut på nettstedet miljostatus.no og utslippsregnskapet til SSB er interessant, men ikke tilstrekkelig for å vurdere i hvilken grad Norge oppfyller våre klimaforpliktelser og i hvilken grad dette gjøres med kjøp av karbonkreditter eller ikke. Heller ikke Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon gir en enkel og oversiktlig tilgang til statistikk og data som er relevant for utviklingen av klimagassutslipp og Norges oppfyllelse av klimamål.

Norsk Teknologi mener derfor at det er behov for å utarbeide en samlet oversikt som gir informasjon om den årlige utviklingen av følgende forhold:

- Norges tallfestede klimamål
- Årlig utvikling av nasjonale klimagassutslipp fordelt på kvotepliktige sektorer og ikke kvotepliktige sektorer
- Årlig utvikling i Norges beholdning av utslippsrettigheter ifm Norges Kyoto-forpliktelser (AAU)
- Norske myndigheters årlige utstedelse og inntekter fra CO₂-kvoter til europeisk utslippshandel (EUA)
- Norske myndigheters årlige kjøp og beholdning av karbonkreditter (CER)
- Årlig utvikling i CO₂-opptak fra skog og dets betydning for oppfyllelse av tallfestede klimamål

Videre mener Norsk Teknologi at myndighetene må etablere tydelige kriterier og rutiner for hvordan klimaeffekter av tiltak skal beregnes og rapporteres i Norge. I dag finnes det ingen universell praksis for dette, og vi opplever at offentlige instanser utvikler egne beregningsmodeller som gir misvisende informasjon om klimaeffekter fra tiltak.

Et konkret eksempel på misvisende rapportering av klimaeffekter fra tiltak finner vi i Enovas årlige resultatrapporing, der Enova rapporterer utslippsreduksjoner som følge av redusert elektrisitetsbruk. I resultatrapporten for 2013 tar Enovas klimaberegninger utgangspunkt i 3 utslippsscenarioer for elektrisitet; nordisk miks, europeisk miks og kullkraft. Disse scenarioene har utslippsfaktorer på henholdsvis 117 gCO₂/kWh, 477 gCO₂/kWh og 819 gCO₂/kWh. Ifølge Enovas beregningsmetodikk vil vi gjennom å erstatte elektrisk oppvarming av bygg med fossil oppvarming basert på gass kunne redusere utslippene i bygg med om lag 20 millioner tonn CO₂, tilsvarende om lag 40 % av Norges totale utslipp av klimagasser. Det er åpenbart at dette gir misvisende informasjon om klimaeffekter, særlig når vi tar i betraktning at klimagassutslipp fra bygg kun utgjør 3 % av Norges totale klimagassutslipp.

Norsk Teknologi mener at det i Norge er et stort behov for en mer omfattende, og ikke minst mer transparent, rapportering til Stortinget om status for norske klimagassutslipp og virkning av tiltak. Vi tror imidlertid at dette kan gjennomføres uten at selve rapporteringen lovfestes. Vi anbefaler

derfor at departementet på eget initiativ etablerer rutiner for denne type rapportering så fort som mulig.

Hensiktsmessigheten av et nytt klimaråd

Selv om Norsk Teknologi savner mer tydelige klimamål for fremtiden, er det ingen tvil om at myndighetene det siste tiåret har ført en aktiv energi- og klimapolitikk. I den forbindelse har prioriterte områder blitt viet særskilt oppmerksomhet, ut ifra varierende politiske mål og motiver. Det gjør at politikikutviklingen i et helhetlig perspektiv fremstår som noe tilfeldig, stykkevis og fragmentert.

Norsk Teknologi har ingen synspunkter knyttet til etableringen av et uavhengig klimaråd. Vi tror imidlertid at det kan være hensiktsmessig å utrede klimarådets rolle og betydning i den kommende stortingsmeldingen om en helhetlig energipolitikk, der energiforsyning, klimautfordringer og næringsutvikling skal sees i sammenheng.

Avsluttende kommentarer

Selv om departementets i høringen fokuserer ensidig på klimalov og reduserte utslipp av klimagasser, har Norsk Teknologi behov for å understreke behovet for at klimapolitikken må sees i sammenheng med satsingen på fornybar energi og energieffektivisering. Vi mener at en ambisiøs energi- og klimapolitikk vil kunne legge til rette for stor verdiskaping hos våre medlemmer.

Likeledes vil en mangel på politiske ambisjoner kunne begrense potensialet for grønn verdiskaping. Europeisk næringsliv ruster seg nå til å delta i det grønne kappløpet, og vi må sikre norsk næringsliv like rammebetingelser og konkurransevilkår som europeiske virksomheter.

Vi benytter derfor også anledningen til å minne om at Norge må bli mer strukturerte og handlekraftige i energieffektiviseringspolitikken. Også her vil det være viktig at myndighetene supplerer klimapolitikken med nasjonalt mål, handlingsplan og målrettede virkemidler for energieffektivisering.

Med vennlig hilsen

Norsk Teknologi

Tore Strandskog
Direktør næringspolitikk